

УДК 37.091.3:371.13

[https://doi.org/10.61339/2786-6947.2026.1\(13\).369623](https://doi.org/10.61339/2786-6947.2026.1(13).369623)**Гончарова Олена Костянтинівна,**

доктор філософії за спеціальністю 011
Освітні, педагогічні науки, старший викладач
кафедри дошкільної і початкової освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»,
м. Одеса, Україна
<http://orcid.org/0000-0003-4584-1471>

Кравець Наталія Юріївна,

завідувач методичної лабораторії початкової освіти
кафедри дошкільної і початкової освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»,
м. Одеса, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-1257-0927>

Пилипенко Валерія Валеріївна,

вчитель початкових класів
Одеського ліцею №15
Одеської міської ради,
м. Одеса, Україна

Семенюк Алла Сергіївна,

вчитель початкових класів
Одеського ліцею №86
Одеської міської ради,
м. Одеса, Україна

КОНКУРСНА МАЙСТЕРКА: МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЄКТУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІДЕЇ

Анотація. У статті висвітлено методичні аспекти підготовки та проведення конкурсної майстерки у межах Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2026». Актуалізовано проблему методичного осмислення конкурсної майстерки як особливого формату професійної презентації педагогічного досвіду сучасного вчителя. Здійснено узагальнення наукових підходів до трактування поняття «майстер-клас» у сучасній педагогічній науці. На основі аналізу науково-методичних джерел охарактеризовано особливості конкурсної майстерки, її діяльнісний, компетентнісний та демонстраційний характер. Обґрунтовано, що конкурсна майстерка є не лише формою поширення педагогічного досвіду, а й комплексним випробуванням професійної майстерності педагога, яке передбачає презентацію педагогічної ідеї, організацію діяльній взаємодії та створення умов для професійного діалогу.

У статті розкрито структуру конкурсної майстерки та охарактеризовано зміст її основних етапів: підготовчо-організаційного, презентаційного, моделювально-діяльнісного та рефлексивно-оцінювального. Визначено особливості проєктування конкурсної майстерки, зокрема формулювання педагогічної ідеї, добір методів і форм роботи, організацію взаємодії з аудиторією, проєктування рефлексії та самоекспертизу конкурсного матеріалу. Представлено орієнтовний алгоритм проєктування конкурсної майстерки та систему запитань для її самоаналізу. Окрему увагу приділено характеристиці критеріїв ефективності конкурсної майстерки, серед яких концептуальна цілісність, практична спрямованість, діяльнісний характер взаємодії, методична доцільність використаних технологій, партнерська комунікація та рефлексивність.

Подані у статті теоретичні та методичні положення доповнюються практичним досвідом учасників конкурсу у номінації «Початкова освіта». Представлені матеріали майстерок дозволяють простежити особливості реалізації педагогічної ідеї, використання інтерактивних технологій та організації професійної взаємодії в умовах конкурсного випробування. Зроблено висновок, що ефективна конкурсна майстерка є цілісною моделлю професійної діяльності педагога та важливим засобом презентації сучасних педагогічних практик.

Ключові слова: конкурсна майстерка, педагогічна ідея, професійна майстерність педагога, методичні аспекти, проектування майстерки, діяльнісний підхід, професійна взаємодія, педагогічний досвід, інтерактивні технології, рефлексія.

Сучасний освітній простір характеризується зростанням ролі професійної майстерності педагога, його здатності до творчого пошуку, упровадження інноваційних технологій та організації партнерської взаємодії в освітньому процесі. У цих умовах професійні конкурси стають важливим механізмом виявлення й популяризації ефективних педагогічних практик, професійного зростання вчителя та розвитку сучасної педагогічної культури.

Особливе місце у структурі Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2026» у номінації «Початкова освіта» посідає конкурсне випробування «Майстерка», метою якого є виявлення вміння конкурсантів представляти власний педагогічний досвід. Формат випробування передбачає проведення майстерки зі здобувачами вищої освіти або педагогічними працівниками з використанням технологій, методів і прийомів роботи відповідно до власної педагогічної ідеї (МОН, 2025).

На відміну від традиційних форм методичної роботи, конкурсна майстерка орієнтована не лише на демонстрацію окремих методичних прийомів, а й на цілісне представлення професійної позиції педагога, його педагогічної системи, комунікативної культури та здатності організовувати діяльну взаємодію з аудиторією. Учасник конкурсу має продемонструвати навички володіння сучасними освітніми технологіями, уміння проектувати освітню взаємодію, практичну цінність представленого досвіду та створити умови для професійного діалогу.

Актуальність проблеми зумовлена необхідністю методичного осмислення конкурсної майстерки як особливого формату професійної презентації педагогічного досвіду, визначення її структурних компонентів, особливостей проектування та критеріїв ефективності.

Метою статті є висвітлення особливостей проектування конкурсної майстерки та представлення практичного досвіду учасниць Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2026» у номінації «Початкова освіта».

У сучасній педагогічній науці майстер-клас розглядається як форма професійного навчання, поширення педагогічного досвіду та демонстрації авторських методичних підходів. І. Радюк трактує майстер-клас як особливий спосіб узагальнення й поширення педагогічного досвіду, що ґрунтується на авторській методиці, має визначену структуру та передбачає активну взаємодію учасників (Радюк, 2024).

Н. Розіна визначає майстер-клас як одну з ефективних форм професійного навчання педагогів, основою якої є активна діяльність учасників, співпраця, співтворчість та спільний пошук педагогічних рішень (Розіна, 2020). А. Постельняк розглядає майстер-клас як форму поширення перспективного педагогічного досвіду, що сприяє розвитку професійної компетентності, творчої активності та інноваційної культури педагога (Постельняк, 2021).

У дослідженнях О. Пехоти та О. Купенко майстер-клас характеризується як форма трансформаційного навчання в освіті дорослих, що забезпечує професійну взаємодію, саморозвиток та творче переосмислення педагогічного досвіду (Пехота & Купенко, 2019). На думку дослідників, ефективність майстер-класу значною мірою залежить від здатності педагога організувати активну взаємодію учасників та створити умови для професійного діалогу.

У контексті конкурсного руху майстер-клас набуває особливого змісту та трансформується у формат конкурсної майстерки. На відміну від традиційного методичного заходу, конкурсна майстерка є не лише формою представлення педагогічного досвіду, а комплексним випробуванням професійної майстерності педагога. Її зміст полягає у демонстрації здатності вчителя реалізувати власну педагогічну ідею в умовах безпосередньої взаємодії з аудиторією, забезпечити практичну результативність діяльності та створити середовище професійного партнерства (МОН, 2025).

Особливістю конкурсної майстерки є її демонстраційно-діяльнісний характер. Учасник конкурсу має представити певні методи чи технології, продемонструвати логіку власної педагогічної системи, доцільність використаних підходів, уміння організовувати діяльність учасників та забезпечувати практичну цінність представленого досвіду. Саме тому майстерка дозволяє комплексно оцінити рівень методичної культури педагога, його комунікативну компетентність, творчість, гнучкість професійного мислення та здатність до педагогічної імпровізації.

Досвід проведення конкурсних майстерок засвідчує, що їхня ефективність визначається не кількістю використаних технологій чи інтерактивних вправ, а концептуальною цілісністю, логікою побудови діяльності та відповідністю всіх структурних компонентів педагогічній ідеї вчителя. Саме цілісність

і практична спрямованість дозволяють перетворити майстерку з демонстрації окремих методичних прийомів на ефективну модель професійної взаємодії та педагогічного партнерства.

У сучасних науково-методичних дослідженнях структура майстер-класу розглядається як важлива умова його ефективності. Саме логіка побудови майстерки забезпечує послідовне представлення педагогічної ідеї, організацію діяльності учасників та практичне осмислення представленого досвіду. Дослідники наголошують, що майстер-клас має поєднувати презентаційний, діяльнісний та рефлексивний компоненти, створюючи умови для професійної взаємодії та співтворчості (Пехота&Купенко, 2019; Радюк, 2024).

У наукових розвідках представлено різні підходи до структурування майстер-класу. Так, О. Омельчук пропонує вибудовувати його відповідно до логіки процесу пізнання: мотивація, засвоєння нових знань, рефлексія (Омельчук, 2021). М. Михнюк виокремлює підготовчо-організаційний, презентаційний, моделювальний та рефлексивно-оцінювальний етапи (Михнюк, 2022). Саме така структура найбільш повно відповідає специфіці конкурсної майстерки, оскільки дозволяє не лише презентувати педагогічний досвід, а й організувати його практичне освоєння учасниками.

У методичних рекомендаціях А. Тюпи структура майстер-класу подається як послідовна система діяльності, що включає представлення педагогічного досвіду, демонстрацію педагогічної системи, коментований показ методів і прийомів роботи, самостійну діяльність учасників та рефлексію (Тюпа, 2023). Такий підхід акцентує увагу на діяльнісному характері майстерки та необхідності активного залучення учасників до професійної взаємодії.

У таблиці 1 представлено етапи проведення конкурсної майстерки, визначено зміст кожного етапу та основні форми діяльності.

Таблиця 1

Структура конкурсної майстерки та характеристика її етапів

Етап	Зміст етапу	Основні форми діяльності
Підготовчо-організаційний	Визначення теми, мети, очікуваних результатів, створення позитивної атмосфери взаємодії	Вітання, мотивація, актуалізація проблеми, психологічне налаштування, визначення очікувань учасників
Презентаційний	Представлення педагогічної ідеї, авторської системи роботи, методичних підходів	Презентація досвіду, демонстрація дидактичних матеріалів, пояснення концептуальних засад діяльності
Моделювально-діяльнісний	Практична реалізація педагогічної ідеї через взаємодію з аудиторією	Інтерактивні вправи, моделювання ситуацій, робота в групах, коментований показ методів і прийомів
Рефлексивно-оцінювальний	Аналіз результатів діяльності, обговорення практичної цінності досвіду	Самоаналіз, дискусія, обговорення, підбиття підсумків, рефлексія

Підготовчо-організаційний етап забезпечує мотиваційну основу майстерки та створення партнерського середовища. Важливими складниками цього етапу є визначення очікувань учасників, створення атмосфери співпраці та налаштування на активну діяльність. А. Тюпа рекомендує використовувати на цьому етапі психологічні тренінги, рольові ігри, міні-дослідження та інші форми «розминки», які сприяють швидкому входженню в проблему та активізації аудиторії (Тюпа, 2023).

Презентаційний етап пов'язаний із представленням педагогічної ідеї та авторської системи роботи педагога. Він включає презентацію ілюстративно-методичних матеріалів, які розкривають практичні напрацювання вчителя, а також коментований показ методів і прийомів роботи. У контексті конкурсної майстерки цей етап дозволяє оцінити концептуальність педагогічної системи учасника конкурсу та її відповідність сучасним освітнім підходам.

Ключовим етапом конкурсної майстерки є моделювально-діяльнісний. Саме на цьому етапі педагог демонструє здатність організовувати практичну взаємодію з аудиторією, залучати учасників до спільної діяльності та створювати умови для активного професійного діалогу. Майстер-клас має практичне та компетентнісне спрямування, передбачає співпрацю, співтворчість і спільний пошук рішень. У процесі моделювання учасники не лише спостерігають за діяльністю педагога, а й самостійно розробляють власні моделі уроків, вправ або методичних рішень.

Рефлексивно-оцінювальний етап спрямований на осмислення отриманого досвіду, аналіз результатів діяльності та визначення практичної значущості представлених ідей. Завершальним компонентом майстер-класу мають бути дискусія, захист розроблених моделей, обговорення результатів спільної

діяльності та заключне слово автора. Саме рефлексія забезпечує усвідомлення педагогічної цінності представленого досвіду та сприяє професійному саморозвитку учасників.

Отже, структура конкурсної майстерки має цілісний діяльнісний характер і забезпечує не лише презентацію педагогічної ідеї, а й її практичну апробацію у процесі професійної взаємодії. Послідовність етапів дозволяє педагогу комплексно продемонструвати рівень професійної майстерності, методичної культури, комунікативної компетентності та здатності організовувати сучасне освітнє середовище.

Ефективність конкурсної майстерки значною мірою залежить від якості її проектування. На відміну від традиційного методичного виступу, майстерка потребує цілісного моделювання професійної діяльності педагога, у якій усі структурні компоненти – педагогічна ідея, зміст, методи, форми взаємодії та рефлексія – взаємопов'язані й підпорядковані єдиному задуму. Саме тому підготовка конкурсної майстерки передбачає не лише добір окремих вправ чи технологій, а створення логічно завершеної моделі професійної взаємодії.

У методичних матеріалах А. Тюпи наголошується, що зміст майстер-класу має включати представлення власної педагогічної системи, демонстрацію практичних напрацювань, коментований показ методів і прийомів роботи та організацію самостійної діяльності учасників (Тюпа, 2023). Це дозволяє розглядати проектування майстерки як поетапний процес, у якому важливими є концептуальна цілісність, практична спрямованість та діяльнісний характер взаємодії.

У таблиці 2 схарактеризовано алгоритм проектування майстерки.

Таблиця 2

Орієнтовний алгоритм проектування конкурсної майстерки

Етап проектування	Зміст діяльності педагога
Визначення педагогічної ідеї	Формулювання основної концепції майстерки, визначення актуальності та практичної значущості
Формулювання мети та результатів	Визначення очікуваних результатів для учасників, орієнтація на практичну діяльність
Добір форм і методів роботи	Вибір інтерактивних технологій, вправ, способів взаємодії відповідно до педагогічної ідеї
Проектування структури майстерки	Визначення послідовності етапів, логіки переходів, розподіл часу
Організація діяльності учасників	Планування групової, парної чи індивідуальної роботи, моделювання професійних ситуацій
Проектування рефлексії	Визначення способів підбиття підсумків, самоаналізу та оцінювання результатів діяльності
Самоекспертиза майстерки	Перевірка цілісності, відповідності педагогічній ідеї та критеріям оцінювання

Першим і визначальним етапом проектування є формулювання педагогічної ідеї. Саме вона виступає концептуальною основою майстерки та визначає логіку всіх її структурних компонентів. Педагогічна ідея має бути актуальною, практично значущою, зрозумілою для аудиторії та такою, що може бути реалізована через конкретні методичні дії. Практика проведення конкурсних майстерок засвідчує, що однією з типових помилок є невідповідність між заявленою педагогічною ідеєю та змістом діяльності учасників.

Наступним етапом є визначення мети та очікуваних результатів майстерки. Важливо, щоб результати були орієнтовані не лише на презентацію діяльності педагога, а й на активне включення учасників у професійну взаємодію. Майстерка повинна створювати умови для набуття нового досвіду, співпраці, рефлексії та практичного застосування представлених технологій.

Особливу увагу необхідно приділяти добору методів і форм роботи. Сучасні дослідники наголошують, що майстер-клас має діялісний та компетентісний спрямування, передбачає співпрацю, співтворчість і спільний пошук рішень. Тому доцільним є використання інтерактивних технологій: роботи в парах і групах, моделювання ситуацій, проблемних завдань, дискусійних та рефлексивних вправ. Водночас важливо уникати надмірної кількості інтерактивів, які можуть створювати ефект «методичного калейдоскопа» та порушувати цілісність майстерки.

Окремим аспектом проектування є організація часу. Відповідно до положення конкурсу, тривалість майстерки становить до 30 хвилин. Це вимагає чіткої структурованості матеріалу, логічності переходів між етапами та динамічності діяльності. Найчастіше труднощі виникають у ситуаціях, коли педагог

перевантажує майстерку великою кількістю вправ або надмірними теоретичними поясненнями, унаслідок чого втрачається активна взаємодія з аудиторією.

Важливим етапом підготовки є самооцінювання майстерки. Для перевірки її якості доцільно здійснювати самоаналіз відповідно до критеріїв конкурсної оцінювання.

У таблиці 3 відображено компоненти самоаналізу конкурсної випробування «Майстерка».

Таблиця 3

Орієнтовні запитання для самоаналізу конкурсної майстерки

Компонент	Орієнтовні запитання
Педагогічна ідея	Чи є педагогічна ідея чіткою, актуальною та зрозумілою для аудиторії?
Структура	Чи логічно побудовані етапи майстерки? Чи є між ними взаємозв'язок?
Практична спрямованість	Чи залучені учасники до активної діяльності?
Методи і прийоми	Чи відповідають використані методи педагогічній ідеї?
Взаємодія з аудиторією	Чи створено атмосферу співпраці та партнерства?
Рефлексія	Чи забезпечено осмислення отриманого досвіду?
Регламент	Чи раціонально розподілено час?
Практична цінність	Чи можуть учасники використати представлений досвід у власній практиці?

Таким чином, проектування конкурсної майстерки є складним методичним процесом, який потребує системності, концептуальної цілісності та орієнтації на діяльну взаємодію. Саме якісно спроектована майстерка дозволяє педагогу не лише представити власний професійний досвід, а й продемонструвати рівень методичної культури, педагогічної майстерності та готовності до реалізації сучасних освітніх підходів.

У структурі Всеукраїнський конкурс «Учитель року – 2026» майстерка є одним із найбільш комплексних випробувань, оскільки дозволяє оцінити не лише рівень предметно-методичної підготовки педагога, а й його професійну культуру, комунікативну компетентність, здатність до педагогічної імпровізації та організації партнерської взаємодії. Саме тому ефективність конкурсної майстерки визначається не окремими яскравими методичними прийомами, а цілісністю педагогічного задуму та результативністю професійної взаємодії.

Відповідно до положення конкурсу (МОН, 2025), під час оцінювання майстерки враховуються: уміння представляти власний педагогічний досвід; дотримання принципів проведення майстерки; доцільність і практична спрямованість використаних технологій, методів і прийомів роботи; майстерність та ефективність їх використання; педагогічна цінність майстерки для її учасників; партнерська взаємодія з аудиторією; обґрунтованість професійної позиції та культура мовлення.

Аналіз критеріїв оцінювання дозволяє виокремити основні ознаки ефективної конкурсної майстерки. Насамперед це концептуальна цілісність, тобто підпорядкованість усіх структурних компонентів єдиній педагогічній ідеї. Успішна майстерка демонструє логічний взаємозв'язок між темою, змістом діяльності, використаними методами, формами взаємодії та очікуваними результатами. Відсутність такої цілісності часто призводить до фрагментарності майстерки та втрати її практичної цінності.

Важливим показником ефективності є діяльний характер взаємодії. Практика проведення конкурсних майстерок засвідчує, що найбільш результативними є ті майстерки, у яких учасники виступають не пасивними слухачами, а активними суб'єктами діяльності. Саме залучення аудиторії до виконання практичних завдань, моделювання ситуацій, спільного пошуку рішень та професійного діалогу забезпечує практичну спрямованість майстерки та її педагогічну цінність.

Суттєвим критерієм є також методична доцільність використаних технологій і прийомів роботи. У конкурсній практиці досить поширеною є ситуація, коли педагог намагається продемонструвати надмірну кількість інтерактивних методів, цифрових інструментів або вправ. Проте ефективність майстерки визначається не кількістю використаних технологій, а їх відповідністю педагогічній ідеї та доцільністю застосування. Саме тому сучасна конкурсна майстерка потребує не зовнішньої видовищності, а методичної виваженості та професійної логіки.

Одним із ключових показників професійної майстерності педагога є здатність організовувати партнерську взаємодію з аудиторією. Майстерка передбачає співпрацю, співтворчість та професійний діалог, що вимагає від учителя високого рівня комунікативної культури, гнучкості мислення та здатності реагувати на освітню ситуацію. Успішна взаємодія проявляється у створенні позитивної атмосфери, підтриманні динаміки діяльності, залученні всіх учасників до роботи та забезпеченні ситуації успіху.

Не менш важливою ознакою ефективної майстерки є наявність рефлексивного компонента. Саме рефлексія забезпечує осмислення отриманого досвіду, визначення його практичної значущості та можливостей використання у професійній діяльності. Відсутність підсумкового аналізу або формальний характер рефлексії часто знижують цілісність майстерки та її методичну завершеність.

Практика конкурсних випробувань дозволяє виокремити й типові помилки у проведенні майстерок: невідповідність між заявленою педагогічною ідеєю та змістом діяльності; переважання теоретичного матеріалу над практичною взаємодією; перевантаження великою кількістю інтерактивних вправ; формальний характер співпраці з аудиторією; відсутність чіткої рефлексії та порушення часового регламенту. Наявність таких недоліків знижує практичну цінність майстерки та ускладнює цілісне представлення педагогічного досвіду.

Отже, ефективна конкурсна майстерка є не набором окремих методичних прийомів, а цілісною моделлю професійної діяльності педагога, у якій поєднуються концептуальність, діяльнісна взаємодія, практична спрямованість, партнерська комунікація та рефлексивність. Саме такі підходи забезпечують результативність майстерки та дозволяють повноцінно представити професійну майстерність учасника конкурсу.

Теоретичні та методичні засади підготовки конкурсної майстерки знаходять практичне втілення у досвіді учасниць Всеукраїнський конкурс «Учитель року – 2026» у номінації «Початкова освіта». Представлені майстерки демонструють різні підходи до реалізації педагогічної ідеї, організації діяльнісної взаємодії та використання сучасних освітніх технологій у межах конкурсного випробування.

Подані нижче матеріали майстерок дозволяють простежити особливості проєктування конкурсного матеріалу, способи організації взаємодії з аудиторією, реалізацію діяльнісного підходу та практичне втілення критеріїв ефективної майстерки.

Пилипенко Валерія Валеріївна

вчитель початкових класів

Одеський ліцей 15 Одеської міської ради

Педагогічна ідея: «Інноваційні методи розвитку усного мовлення: сторітелінг, театралізація, подкасти для дітей»

Майстерка. «Від слова до взаємодії: інноваційні методи розвитку усного мовлення»

Мета майстерки: продемонструвати можливості використання сторітелінгу, театралізації та дитячих подкастів як інноваційних методів розвитку усного мовлення молодших школярів, формування комунікативної компетентності, творчого самовираження та активної мовленнєвої взаємодії в освітньому процесі.

Хід майстерки

Вступ. Розпочинаю майстерку з актуалізації проблеми розвитку усного мовлення молодших школярів. Наголошую, що сучасні діти мають високий рівень цифрової обізнаності, однак часто відчують труднощі у реальному спілкуванні: говорять короткими фразами, бояться помилитися, втрачають інтерес до традиційних форм мовленнєвої діяльності.

Пояснюю, що саме тому у власній педагогічній практиці працюю над розвитком усного мовлення через методи, які є близькими та природними для сучасної дитини: гру, творчість, емоцію та цифрову взаємодію.

Акцентую увагу на трьох ключових викликах сучасного мовленнєвого розвитку:

- страх помилки;
- обмеженість словникового запасу;
- зниження мотивації до спілкування.

Саме тому основу моєї педагогічної системи становить поєднання:

- сторітелінгу;
- театралізації;
- дитячих подкастів.

Теоретико-практичний блок

Пояснюю учасникам, що всі методи, представлені у майстерці, базуються на принципах діяльнісного підходу та відповідають потребам молодших школярів:

- враховують вікові особливості;
- поєднують навчання й творчість;
- залучають до активної мовленнєвої діяльності кожну дитину.

Наголошую, що розвиток мовлення відбувається ефективно лише тоді, коли дитина не боїться висловлювати власну думку та відчуває ситуацію успіху.

Метод 1. Сторітелінг: «Магія розповідей»

Першим методом, який демонструю під час майстерки, є сторітелінг – навчання через створення історій. Пояснюю, що для молодших школярів саме історія є природною формою мислення, адже допомагає структурувати думки, активізувати уяву та формувати логіку висловлювання.

Знайомлю учасників із простою моделлю побудови історії:

- герой;
- подія;
- проблема;
- розв'язка.

Для практичної взаємодії використовую вправу «Одне речення». На екрані демонструю зображення шкільного портфеля та пропоную продовжити фразу:

«Одного разу у шкільному портфелі прокинулося...»

Пояснюю, що ця вправа допомагає:

- вільно висловлювати думки;
- розвивати фантазію;
- формувати зв'язне мовлення;
- позбавлятися страху помилки.

У процесі обговорення акцентую увагу на тому, що у сторітелінгу не існує «неправильних» відповідей, а тому навіть сором'язливі діти поступово починають говорити впевненіше.

Метод 2. Театралізація: «Проживаючи слово»

Переходячи до другого блоку, наголошую, що театралізація допомагає дитині подолати мовленнєві бар'єри через емоцію, гру та рольову взаємодію.

Розповідаю про форми роботи, які використовую у власній практиці:

- інсценізації казок;
- рольові діалоги;
- «оживлення» предметів.

Пояснюю учасникам, що коли дитина говорить від імені персонажа, вона перестає боятися помилки, оскільки відповідальність переноситься на героя, а не на неї саму.

Для практичної взаємодії використовую вправу «Говори як герой». Пропоную учасникам вимовити фразу:

«Я дуже радий, що сьогодні у школі...»
від імені:

- сміливого супергероя;
- допитливого першокласника.

Після цього проводжу вправу «Зміни інтонацію», під час якої учасники промовляють фразу:

«Сьогодні в школі було цікаво»

з різною емоційною інтонацією:

- здивування;
- радості;
- таємничості.

Пояснюю, що саме інтонація допомагає молодшим школярам:

- передавати емоції;
- розвивати виразність мовлення;
- формувати дикцію;
- вчитися слухати співрозмовника.

Метод 3. Дитячі подкасти: «Голос сучасності»

Третім напрямом роботи є створення дитячих подкастів. Наголошую, що цей метод особливо близький сучасним дітям, адже дозволяє їм відчути себе справжніми медіаторами.

Розповідаю, що учні створюють короткі аудіоісторії, інтерв'ю та роздуми на теми:

- «Моя улюблена казка»;
- «Порада другові»;

- «Як минув мій день».

Пояснюю, що запис здійснюється за допомогою смартфона або планшета, а прослуховування власного голосу допомагає дітям:

- аналізувати мовлення;
- працювати над дикцією;
- формувати монологічне висловлювання;
- вчитися чітко формулювати думки.

Для практичної взаємодії використовую вправу «Міні-подкаст за 20 секунд». Пропоную учасникам уявити себе учнями другого класу та записати одне речення на тему:

«Моя найкраща шкільна мить».

Наступним завданням є вправа «Зайвих слів не потрібно», у якій учасники мають скласти одне речення зі словами: **школа; радість; друг**.

Пояснюю, що ці вправи допомагають формувати:

- лаконічність мовлення;
- уміння виділяти головну думку;
- логічність висловлювання;
- культуру усного мовлення.

Рефлексивний етап. На завершення майстерки пропоную учасникам фінальну рефлексивну вправу:

«Після цієї майстерки я відчув(ла)...

У підсумковому слові наголошую:

- сторітелінг навчає думати;
- театралізація допомагає відчувати;
- подкасти формують упевнене мовлення.

Підсумовую, що головне завдання сучасного вчителя – допомогти дитині знайти власний голос, навчити її не боятися висловлювати думки та відчувати цінність власного слова.

«Я переконана: коли дитина вміє говорити – вона мислить, коли її слухають – вона вірить у себе».

*Семенюк Алла Сергіївна,
вчитель початкових класів*

Одеський ліцей №86 Одеської міської ради

Педагогічна ідея: «Візуальне мислення як ключ до успіху учня»

Майстерка. «Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів засобами образного мислення»

Мета майстерки: продемонструвати можливості використання технологій візуального мислення, мнемотехніки та цифрових сервісів для розвитку мовленнєвої компетентності молодших школярів, формування навичок роботи з великим обсягом інформації, розвитку образного мислення, комунікації та творчого самовираження.

Хід майстерки

Вступ. Розпочинаю майстерку з актуалізації проблеми розвитку мовленнєвої компетентності молодших школярів у контексті реалізації концепції Нової української школи. Наголошую, що сучасні діти зростають у візуально-цифровому середовищі, у якому домінують зображення, символи, інфографіка та мультимедійний контент. Водночас значний обсяг візуальної інформації не завжди забезпечує достатній рівень розвитку зв'язного мовлення. Саме тому у власній педагогічній практиці працюю над темою формування мовленнєвої компетентності молодших школярів засобами образного мислення.

Упродовж усієї майстерки організовую роботу учасників через інтерактивний плакат, створений у сервісі Canva, який виступає спільним візуальним простором взаємодії. Саме через інтерактивний плакат учасники переходять між етапами роботи, виконують завдання, взаємодіють із контентом та презентують результати власної діяльності.

Етап мотивації та емоційного налаштування

Для створення позитивної атмосфери взаємодії використовую інтерактивну вправу «Вулик натхнення», розміщену на інтерактивному плакаті. Пропоную учасникам уявити себе бджілками та обрати соту з певною характеристикою. Після цього кожен учасник презентує себе через прикметник та дію, пояснюючи власний вибір.

У процесі взаємодії учасники не лише знайомляться між собою, а й переводять власний емоційний стан у вербальну форму через метафору та асоціацію. Акцентую увагу на тому, що саме така діяльність

сприяє розвитку мовлення, формуванню асоціативного мислення та вмінню встановлювати зв'язки між образом і словом.

Теоретико-практичний блок. У теоретичному блоці знайомлю учасників із методом «Порядкова система», який використовую у власній педагогічній практиці для розвитку мовлення та полегшення процесу запам'ятовування інформації. Метод передбачає використання системи образів для поєднання інформаційних одиниць із їхнім порядковим номером.

Ключовим елементом методу є опорний план-конспект (ОПК), який передбачає:

- групування інформації;
- створення центрального образу;
- візуальне структурування змісту;
- встановлення асоціативних зв'язків.

Пояснюю, що сучасним дітям значно легше сприймати та відтворювати інформацію через образи, символи та візуальні моделі. Саме тому робота з ОПК дозволяє перевести текстову інформацію у форму, яку дитячий мозок сприймає природно – через образне мислення.

На інтерактивному плакаті демонструю алгоритм створення ОПК та пояснюю два рівні роботи з учнями:

- використання готового опорного плану після прочитання тексту;
- самостійне створення ОПК у процесі роботи з інформацією.

Демонстраційна практика. Переходячи до практичного блоку, пропоную учасникам ознайомитися з текстом та визначити, наскільки складно буде дітям відтворити великий обсяг інформації без додаткових візуальних засобів. Після цього демонструю готовий опорний план-конспект та пропоную повторно відтворити зміст тексту вже за допомогою образів і візуальних опор.

Акцентую увагу на тому, що саме візуалізація дозволяє:

- активізувати мовлення;
- включати мисленнєві процеси;
- формувати асоціативні зв'язки;
- полегшувати запам'ятовування інформації;
- здійснювати перехід від образу до слова.

Наступним етапом є самостійне створення учасниками власного ОПК у сервісі Canva. Через інтерактивний плакат учасники переходять до спільної роботи, обирають слайд та за допомогою цифрових інструментів створюють власний візуальний контент.

У процесі діяльності учасники:

- читають текст;
- визначають ключову інформацію;
- створюють центральний образ;
- структурують смислові блоки;
- використовують символи, кольори та графічні елементи;
- презентують результати власної роботи.

Під час обговорення використовую запитання для стимулювання мовлення та професійного діалогу. Наголошую, що саме на цьому етапі активно формуються:

- усне мовлення;
- аргументація;
- комунікація;
- співпраця;
- критичне мислення.

Окрему увагу звертаю на практичну універсальність методу та можливість його використання на різних навчальних предметах під час роботи з правилами, текстами, поняттями та великими обсягами інформації.

Рефлексивний етап. На завершальному етапі повертаю учасників до образу вулика, який супроводжував майстерку від початку роботи. Пропоную осмислити отриманий досвід як «педагогічний нектар», зібраний у процесі спільної діяльності, творчого пошуку та професійної взаємодії.

Для підсумкової рефлексії використовую вправу «З цієї майстерки я беру...», у якій учасники визначають власні професійні знахідки, ідеї та практичні інструменти, які можуть використати у подальшій педагогічній діяльності.

Підсумовуючи роботу, наголошую, що технології візуального мислення, мнемотехніка та створення візуального контенту допомагають сучасним учням не лише краще запам'ятовувати інформацію, а й розвивати мовлення, мислення, комунікацію та здатність творчо працювати з інформацією.

Отже, конкурсна майстерка є складною формою професійної презентації педагогічної ідеї, що поєднує діяльнісний, комунікативний та рефлексивний компоненти. Представлений досвід учасниць конкурсу засвідчує, що ефективність майстерки визначається концептуальною цілісністю, практичною спрямованістю, організацією партнерської взаємодії та здатністю педагога створювати умови для активної професійної діяльності учасників. Конкурсна майстерка виступає не лише формою демонстрації педагогічного досвіду, а й засобом професійного самовираження, творчого пошуку та популяризації сучасних освітніх практик.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міністерство освіти і науки України. (2025, 11 серпня). *Лист № 1/16708-25 «Про умови та порядок проведення всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2026»*. [МОН України](#)
2. Михнюк, М. (2022). Структура та особливості проведення педагогічного майстер-класу. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*, 74(1), 96–101.
3. Омельчук, О. (2021). Структурні компоненти сучасного майстер-класу в системі професійної освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*, 2(49), 132–136.
4. Пехота, О., & Купенко, О. (2019). Майстер-клас як форма трансформаційного навчання в освіті дорослих. *Педагогічний альманах*, 41, 12–18.
5. Постельняк, А. (2021). Майстер-клас як форма поширення перспективного педагогічного досвіду. *Методична скарбниця педагога*, 3, 45–51.
6. Радюк, І. (2024). Майстер-клас як засіб розвитку професійної компетентності майбутнього педагога. *Інноваційна педагогіка*, 68(2), 112–117.
7. Розіна, Н. (2020). Майстер-клас як ефективна форма професійного навчання педагогів. *Педагогічний пошук*, 4, 28–33.
8. Тюпа, А. (2023). Методичні аспекти організації та проведення майстер-класу. *Початкова школа*, 5, 14–19.

REFERENCES

1. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2025, 11 serpnia). Lyst № 1/16708-25 «Pro umovy ta poriadok provedennia vseukrainskoho konkursu «Uchytel roku – 2026». MON Ukrainy.
2. Mykhniuk, M. (2022). Struktura ta osoblyvosti provedennia pedahohichnoho maister-klasu. *Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity*, 74(1), 96–101.
3. Omelchuk, O. (2021). Strukturni komponenty suchasnoho maister-klasu v systemi profesiinoi osvity. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Pedahohika. Sotsialna robota*, 2(49), 132–136.
4. Piekhota, O., & Kupenko, O. (2019). Maister-klas yak forma transformatsiinoho navchannia v osviti doroslykh. *Pedahohichniy almanakh*, 41, 12–18.
5. Postelniak, A. (2021). Maister-klas yak forma poshyrennia perspektyvnoho pedahohichnoho dosvidu. *Metodychna skarbnytsia pedahoha*, 3, 45–51.
6. Radiuk, I. (2024). Maister-klas yak zasib rozvytku profesiinoi kompetentnosti maibutnoho pedahoha. *Innovatsiina pedahohika*, 68(2), 112–117.
7. Rozina, N. (2020). Maister-klas yak efektyvna forma profesiinoho navchannia pedahohiv. *Pedahohichniy poshuk*, 4, 28–33.
8. Tiupa, A. (2023). Metodychni aspekty orhanizatsii ta provedennia maister-klasu. *Pochatkova shkola*, 5, 14–19.

Olena Honcharova,

Doctor of Philosophy in specialty 011
Educational, pedagogical sciences, senior lecturer
of the Department of Preschool and Primary Education,
Odesa Regional Academy of In-Service Education
Odesa, Ukraine

<http://orcid.org/0000-0003-4584-1471>

Nataliia Kravets,
Head of the Methodological
Laboratory of Primary Education
of the Department of Preschool and Primary Education
Odesa Regional Academy of In-Service Education
Odesa, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0003-1257-0927>

Valeriia Pylypenko,
Primary school teacher
of the Odessa Lyceum 15
of the Odessa City Council,
Odesa, Ukraine

Alla Semeniuk,
Primary school teacher
of the Odessa Lyceum 86
of the Odessa City Council,
Odesa, Ukraine

COMPETITIVE WORKSHOP: METHODOLOGICAL ASPECTS OF DESIGNING AND IMPLEMENTING A PEDAGOGICAL IDEA

Abstract. The article highlights the methodological aspects of preparing and conducting a competitive workshop within the framework of the All-Ukrainian Competition «Teacher of the Year – 2026». The issue of methodological understanding of the competitive workshop as a specific format for presenting a teacher's professional pedagogical experience is actualized. Scientific approaches to interpreting the concept of «master class» in contemporary pedagogical science are generalized. Based on the analysis of scientific and methodological sources, the specific features of the competitive workshop, including its activity-based, competence-oriented, and demonstrative nature, are characterized. It is substantiated that a competitive workshop is not only a form of disseminating pedagogical experience but also a comprehensive demonstration of a teacher's professional mastery involving the presentation of a pedagogical idea, organization of activity-based interaction, and creation of conditions for professional dialogue.

The article reveals the structure of a competitive workshop and characterizes the content of its main stages: preparatory-organizational, presentation, modeling-activity, and reflective-evaluative. The peculiarities of designing a competitive workshop are determined, including the formulation of a pedagogical idea, the selection of methods and forms of work, the organization of interaction with the audience, the design of reflection, and the self-evaluation of competitive materials. An approximate algorithm for designing a competitive workshop and a system of questions for its self-analysis are presented. Particular attention is paid to the characteristics of the effectiveness criteria of a competitive workshop, including conceptual integrity, practical orientation, activity-based interaction, methodological appropriateness of the applied technologies, partnership communication, and reflexivity.

The theoretical and methodological provisions presented in the article are supplemented by the practical experience of participants in the «Primary Education» nomination. The workshop materials presented in the article make it possible to trace the peculiarities of implementing pedagogical ideas, using interactive technologies, and organizing professional interaction within the competitive format. It is concluded that an effective competitive workshop is an integral model of a teacher's professional activity and an important means of presenting modern pedagogical practices.

Keywords: competitive workshop, pedagogical idea, teacher professional mastery, methodological aspects, workshop design, activity-based approach, professional interaction, pedagogical experience, interactive technologies, reflection.

Дата першого надходження статті до видання 13.01.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування 21.01.2026

©Гончарова О.К., Кравець Н.Ю., Пилипенко В.В., Семенюк А.С., 2026